

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 31 stycznia 2023 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Procedura przekazywania osób między państwami członkowskimi – Przesłanki wykonania – Właściwość wydającego nakaz organu sądowego – Artykuł 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy – Możliwość wydania nowego europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego tej samej osoby

W sprawie C-158/21

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy, Hiszpania) postanowieniem z dnia 9 marca 2021 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 marca 2021 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

Lluísowi Puigowi Gordiemu,

Carlesowi Puigdemontowi Casamajó,

Antoniemu Comínowi Oliveresowi,

Clarze Ponsatí Obiols,

Meritxell Serret Aleu,

Marcie Rovirze Vergés,

Annie Gabriel Sabaté,

przy udziale:

Ministerio Fiscal,

Abogacía del Estado,

Partido político VOX,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

* Język postępowania: hiszpański.

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen (sprawozdawca), wiceprezes, C. Lycourgos, E. Regan, P. G. Xuereb i L. S. Rossi, prezesi izb, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, N. Piçarra, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele i J. Passer, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Richard de la Tour,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 5 kwietnia 2022 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu L. Puiga Gordiego – S. Bekaert, advocaat i G. Boyé Tuset, abogado,
- w imieniu C. Puigdemonta Casamajó – G. Boyé Tuset, abogado,
- w imieniu A. Comína Oliveresa – G. Boyé Tuset, J. Costa Rosselló i I. Elbal, abogados,
- w imieniu C. Ponsatí Obiols – G. Boyé Tuset i I. Elbal Sánchez, abogados,
- w imieniu M. Roviry Vergés – A. Van den Eynde Adroer, abogado,
- w imieniu A. Gabriel Sabaté – B. Salellas Vilar, abogado,
- w imieniu Ministerio Fiscal – F. A. Cadena Serrano, C. Madrigal Martínez-Pereda, J. Moreno Verdejo i J. A. Zaragoza Aguado, fiscales,
- w imieniu Partido político VOX – M. Castro Fuertes, abogada, oraz M. P. Hidalgo López, procuradora,
- w imieniu rządu hiszpańskiego – S. Centeno Huerta, A. Gavela Llopis i J. Ruiz Sánchez, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu belgijskiego – M. Jacobs, C. Pochet i M. Van Regemorter, w charakterze pełnomocników, które wspierali F. Matthis i B. Renson, avocats,
- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu rumuńskiego – E. Gane i A. Wellman, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – J. Baquero Cruz i S. Grünheid, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2022 r.,

wyduje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego przeciwko Lluísowi Puigowi Gordiemu, Carlesowi Puigdemontowi Casamajó, Antoniemu Comínowi Oliveresowi, Clarze Ponsatí Obiols, Meritxell Serret Aleu, Marcie Rovirze Vergés i Annie Gabriel Sabaté.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 6, 8 i 12 decyzji ramowej 2002/584 mają następujące brzmienie:
 - „(6) Europejski nakaz aresztowania, przewidziany w niniejszej decyzji ramowej stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.
 - [...]
 - (8) Decyzje w sprawie wykonywania europejskiego nakazu aresztowania należy poddawać należyтым kontrolom, co oznacza, że organ sądowy państwa członkowskiego, na terytorium którego osoba, której wniosek dotyczy [dotyczy nakaz] została aresztowana [zatrzymana], zobowiązany jest do podjęcia decyzji w sprawie przekazania tej osoby.
 - [...]
 - (12) Niniejsza decyzja ramowa respektuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej oraz tych, które znajdują odbicie [i odzwierciedlonych] w [Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej], w szczególności w jej rozdziale VI. Żadnego z przepisów niniejszej decyzji ramowej nie należy interpretować jako zakazującego odmowy przekazania osoby, w odniesieniu do której europejski nakaz aresztowania został wydany, kiedy istnieją, oparte o obiektywne przesłanki, podstawy do przypuszczania, że wymieniony nakaz aresztowania został wydany w celu ścigania lub ukarania osoby ze względu na jej płeć, rasę, religię, pochodzenie etniczne, obywatelstwo, język, poglądy polityczne lub orientację seksualną, lub że jej sytuacja może ulec pogorszeniu z jednej z tych przyczyn.
 - [...]”.
- 4 Artykuł 1 tej decyzji ramowej stanowi:
 - „1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną [orzeczenie sądowe wydane] przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek [nakaz], w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub

wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej”.

5 W art. 3, 4 i 4a wspomnianej decyzji ramowej wymieniono podstawy odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

6 Artykuł 6 ust. 1 tej decyzji przewiduje:

„Wydającym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego, właściwego[y] dla wydania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym państwie”.

7 Artykuł 8 decyzji ramowej 2002/584 wymienia informacje, jakie powinien zawierać europejski nakaz aresztowania, i wyjaśnia, że tenże nakaz powinien zostać przetłumaczony na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych wykonującego nakaz państwa członkowskiego.

8 Artykuł 15 ust. 2 i 3 tej decyzji ramowej ma następujące brzmienie:

„2. Jeśli wykonujący organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających [...].

3. Wydający nakaz organ sądowy może w dowolnym terminie przesyłać wszelkie dodatkowe przydatne informacje do wykonującego nakaz organu sądowego”.

Prawo belgijskie

9 Artykuł 4 loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d’arrêt européen (ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania, *Moniteur belge* z dnia 22 grudnia 2003 r., s. 60075), w brzmieniu mającym zastosowanie do stanu faktycznego w postępowaniu głównym, stanowi:

„Wykonania europejskiego nakazu aresztowania odmawia się w następujących wypadkach:

[...]

5) jeżeli istnieją poważne powody, by uznać, iż wykonanie europejskiego nakazu aresztowania naruszyłoby prawa podstawowe danej osoby znajdujące potwierdzenie w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 10 W ramach postępowania głównego w sprawie karnej Tribunal Supremo (sąd najwyższy, Hiszpania), będący sądem odsyłającym, wydał w dniu 14 października 2019 r. europejski nakaz aresztowania przeciwko C. Puigdemontowi Casamajó, a w dniu 4 listopada 2019 r. – przeciwko A. Comínowi Oliveresowi, L. Puigowi Gordiemu oraz C. Ponsatí Obiols.
- 11 Królestwo Belgii wszczęło postępowania w sprawie wykonania europejskich nakazów aresztowania wydanych przeciwko C. Puigdemontowi Casamajó, A. Comínowi Oliveresowi i L. Puigowi Gordiemu.
- 12 Postępowania te zostały zawieszono w części dotyczącej C. Puigdemonta Casamajó i A. Comína Oliveresa po uzyskaniu przez nich statusu członka Parlamentu Europejskiego.
- 13 Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2020 r. Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (niderlandzkojęzyczny sąd pierwszej instancji w Brukseli, Belgia) odmówił wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko L. Puigowi Gordiemu.
- 14 Sąd odsyłający wyjaśnia, że decyzja ta została oparta na ocenie, zgodnie z którą nie był on właściwy do prowadzenia postępowania karnego przeciwko L. Puigowi Gordiemu, a tym samym do wydania tego europejskiego nakazu aresztowania. Sąd ten wyjaśnia, że Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (niderlandzkojęzyczny sąd pierwszej instancji w Brukseli), odwołując się do orzecznictwa Trybunału dotyczącego pojęcia „organu sądowego” w rozumieniu art. 6 decyzji ramowej 2002/584, do motywów 8 i 12 tej decyzji ramowej, do wyroku ETPC z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie Claes i in. przeciwko Belgii (CE:ECHR:2005:0602JUD004682599) oraz do ustawodawstwa belgijskiego, uznał, że dla takich celów może rozstrzygnąć w przedmiocie właściwości wydającego nakaz organu sądowego, czyli sądu odsyłającego. Stwierdził on brak właściwości sądu odsyłającego, powołując się na opinię Grupy Roboczej ds. Arbitralnych Zatrzymań (zwanej dalej „WGAD”) z dnia 25 kwietnia i 13 czerwca 2019 r., na wyroki ETPC z dnia 22 czerwca 2000 r. w sprawie Coëme i in. przeciwko Belgii (CE:ECHR:2000:0622JUD003249296) i z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie Claes i in. przeciwko Belgii (CE:ECHR:2005:0602JUD004682599), na motyw 12 wspomnianej decyzji ramowej, jak również na przepisy prawa belgijskiego i hiszpańskiego.
- 15 Belgijska prokuratura wniosła apelację od postanowienia z dnia 7 sierpnia 2020 r., o którym mowa w pkt 13 niniejszego wyroku, do cour d’appel de Bruxelles (sądu apelacyjnego w Brukseli, Belgia), który wyrokiem z dnia 7 stycznia 2021 r. oddalił apelację.
- 16 Ten ostatni wyrok odwołuje się do sprawozdania WGAD z dnia 27 maja 2019 r., do wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przytoczonych w pkt 14 niniejszego wyroku, a także do dokumentu dotyczącego właściwości sądu odsyłającego przedstawionego na wniosek belgijskiej prokuratury przez sędziego izby karnej sądu odsyłającego. Na podstawie tych dokumentów cour d’appel de Bruxelles (sąd apelacyjny w Brukseli) orzekł, że właściwość sądu odsyłającego do osądzenia L. Puiga Gordiego nie opierała się na wyraźnej podstawie prawnej, i wynioskował z tego, że wykonanie wydanego przeciwko L. Puigowi Gordiemu europejskiego nakazu aresztowania zagroziłoby jego prawom podstawowym. Ponadto cour d’appel de Bruxelles (sąd apelacyjny w Brukseli) uznał, że jego obowiązkiem jest wzięcie pod uwagę bardzo poważnego ryzyka naruszenia domniemania niewinności.

- 17 W tym kontekście sąd odsyłający wskazuje, że powinien on w szczególności ustalić, czy po otrzymaniu odmowy wykonania poprzedniego europejskiego nakazu aresztowania może wydać nowy europejski nakaz aresztowania przeciwko L. Puigowi Gordiemu i czy powinien on utrzymać lub uchylić europejskie nakazy aresztowania wydane przeciwko innym oskarżonym w sprawie karnej w postępowaniu głównym.
- 18 W tym względzie sąd odsyłający uważa, w pierwszej kolejności, że wykonujący nakaz organ sądowy nie ma na mocy prawa Unii uprawnienia do kontrolowania właściwości wydającego nakaz organu sądowego. Ewentualny brak właściwości nie stanowi bowiem podstawy odmowy przewidzianej w decyzji ramowej 2002/584 i należy odróżnić go od braku statusu „organu sądowego” w rozumieniu tej decyzji ramowej. Odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania nie może jego zdaniem opierać się na podstawie odmowy przewidzianej wyłącznie w prawie krajowym.
- 19 Sąd odsyłający zauważa w drugiej kolejności, że sądy belgijskie nie są właściwe do dokonywania wykładni prawa hiszpańskiego. W niniejszym przypadku te ostatnie sądy dokonały ponadto błędnej wykładni tego prawa, opierając się w szczególności na opiniach WGAD, która nie została utworzona na mocy prawa międzynarodowego i której opinie nie wyrażają stanowiska Rady Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sądy te nie uwzględniły natomiast kilku orzeczeń sądu odsyłającego dotyczących jego własnej właściwości i faktu potwierdzenia tej właściwości wyrokiem Tribunal Constitucional (trybunału konstytucyjnego, Hiszpania) z dnia 17 lutego 2021 r.
- 20 W trzeciej kolejności sąd odsyłający podnosi, że przed wydaniem orzeczenia w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko L. Puigowi Gordiemu sądy belgijskie powinny były zwrócić się o informacje uzupełniające na podstawie art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584.
- 21 W czwartej kolejności istnienie poważnego ryzyka naruszenia praw podstawowych osoby, wobec której wydano europejski nakaz aresztowania, nie stanowi podstawy odmowy wykonania wymienionej w tej decyzji ramowej. Trybunał dopuścił taką podstawę odmowy, na podstawie art. 1 ust. 3 wspomnianej decyzji ramowej, jedynie pod warunkiem, że zostanie wykazane istnienie systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w wydającym nakaz państwie członkowskim.
- 22 W tej sytuacji Tribunal Supremo (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy decyzja ramowa [2002/584] umożliwia wykonującemu nakaz organowi sądowemu odmowę przekazania osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, w oparciu o podstawy odmowy, które są przewidziane w jego prawie krajowym, lecz nie są wymienione jako takie w decyzji ramowej?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na poprzednie pytanie oraz w celu zapewnienia możliwości realizacji europejskiego nakazu aresztowania i odpowiedniego skorzystania ze środka przewidzianego w art. 15 ust. 3 decyzji ramowej [2002/584]:

Czy wydający nakaz organ sądowy powinien badać i analizować różne porządki prawne państw [członkowskich] w celu uwzględnienia ewentualnych podstaw odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, które nie są przewidziane w decyzji ramowej [2002/584]?

- 3) W świetle odpowiedzi udzielonych na poprzednie pytania, biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji ramowej [2002/584] właściwość wydającego nakaz organu sądowego do wydania europejskiego nakazu aresztowania wynika z prawa obowiązującego w państwie [członkowskim] wydającym nakaz:

Czy [art. 6 ust. 1] decyzji ramowej [2002/584] należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy może zakwestionować właściwość wydającego nakaz organu sądowego do działania w konkretnej sprawie karnej i odmówić przekazania ze względu na to, że uważa, iż ów wydający nakaz organ sądowy nie jest właściwy do jego wydania?

- 4) W odniesieniu do ewentualnej możliwości badania przez wykonujący nakaz organ sądowy poszanowania praw podstawowych osoby, której dotyczy nakaz, w państwie [członkowskim] wydającym nakaz:
- a) Czy decyzja ramowa [2002/584] umożliwia wykonującemu nakaz organowi sądowemu odmowę przekazania osoby, której dotyczy nakaz, z tego powodu, że na podstawie raportu grupy roboczej przedstawionego krajowemu organowi wykonującemu nakaz przez samą osobę, której dotyczy nakaz, uważa on, iż istnieje ryzyko naruszenia praw podstawowych owej osoby w wydającym nakaz państwie członkowskim?
 - b) Czy dla celów poprzedniego pytania raport taki stanowi obiektywny, wiarygodny, dokładny i należycie zaktualizowany element, który uzasadnia w świetle orzecznictwa Trybunału odmowę przekazania osoby, której dotyczy nakaz, ze względu na poważne ryzyko naruszenia jej praw podstawowych?
 - c) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na poprzednie pytanie, jakie elementy są wymagane przez prawo Unii, aby państwo członkowskie mogło stwierdzić, że w wydającym nakaz państwie członkowskim istnieje ryzyko naruszenia praw podstawowych, na które powołuje się osoba, której dotyczy nakaz, i które uzasadnia odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania?
- 5) Czy okoliczność, że osoba, o której przekazanie wniesiono, mogła podnieść przed sądami państwa [członkowskiego] wydającego nakaz, w tym w postępowaniu dwuinstancyjnym, brak właściwości wydającego nakaz organu sądowego oraz zakwestionować nakaz jej aresztowania i gwarancję jej praw podstawowych, ma wpływ na odpowiedzi na powyższe pytania?
- 6) Czy okoliczność, że wykonujący nakaz organ sądowy odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania w oparciu o podstawy, które nie są wyraźnie przewidziane w decyzji ramowej [2002/584], w szczególności ze względu na to, iż uważa on, że wydający nakaz organ sądowy nie jest właściwy oraz że istnieje poważne ryzyko naruszenia praw podstawowych w państwie [członkowskim] wydającym nakaz, i czyni to bez wystąpienia do wydającego nakaz organu sądowego o przekazanie konkretnych informacji dodatkowych, które miałyby wpływ na to orzeczenie, ma znaczenie dla odpowiedzi na powyższe pytania?
- 7) Jeżeli z odpowiedzi na powyższe pytania będzie wynikać, że w okolicznościach niniejszej sprawy decyzja ramowa [2002/584] stoi na przeszkodzie odmowie przekazania osoby w oparciu o wymienione podstawy odmowy:

Czy decyzja ramowa [2002/584] stałaby na przeszkodzie wydaniu przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy) nowego europejskiego nakazu aresztowania przeciwko tej samej osobie i wobec tego samego państwa członkowskiego?”

W przedmiocie postępowania przed Trybunałem

W przedmiocie wniosku o zastosowanie przyspieszonego trybu prejudycjalnego

- 23 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie do niniejszego odesłania przyspieszonego trybu prejudycjalnego na podstawie art. 105 regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 24 Na poparcie swojego wniosku sąd ten wskazuje, że postępowanie główne ma charakter karny, że postępowanie to zostało zawieszono w oczekiwaniu na odpowiedź Trybunału na wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym oraz że wobec osób, których dotyczą nakazy, nie stosuje się żadnego środka polegającego na pozbawieniu wolności.
- 25 Artykuł 105 § 1 regulaminu postępowania przewiduje, że na wniosek sądu odsyłającego lub w wyjątkowych przypadkach z urzędu, jeżeli charakter sprawy wymaga niezwłocznego rozstrzygnięcia, prezes Trybunału może postanowić, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy i rzecznika generalnego, o rozpatrzeniu odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym, stanowiącym odstępstwo od przepisów tego regulaminu.
- 26 W niniejszej sprawie prezes Trybunału, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy i rzecznika generalnego, w dniu 31 marca 2021 r. postanowił nie uwzględnić wniosku, o którym mowa w pkt 23 niniejszego wyroku.
- 27 Należy bowiem przypomnieć, że zastosowanie trybu przyspieszonego zależy nie od charakteru sporu w postępowaniu głównym jako takiego, lecz od szczególnych okoliczności właściwych dla danej sprawy, które powinny wykazać nadzwyczajną pilność wydania orzeczenia w przedmiocie tych pytań (zob. podobnie postanowienie prezesa Trybunału z dnia 30 maja 2018 r., KN, C-191/18, niepublikowane, EU:C:2018:383, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 28 Tymczasem w sprawie rozpatrywanej w postępowaniu głównym Tribunal Supremo (sąd najwyższy) nie wykazał istnienia wyjątkowych okoliczności właściwych dla tej sprawy, które mogłyby przekonać o nadzwyczajnej pilności.
- 29 I tak, po pierwsze, ponieważ postępowanie prejudycjalne wiąże się z zawieszeniem postępowania toczącego się przed sądem odsyłającym w oczekiwaniu na odpowiedź Trybunału, ów skutek zawieszający nierozdzielnie związany z mechanizmem prejudycjalnym nie może uzasadniać objęcia odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym (zob. podobnie postanowienie prezesa Trybunału z dnia 20 stycznia 2014 r., Nguyen i Schönherr, C-2/14, niepublikowane, EU:C:2014:1999, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 30 Po drugie, okoliczność, że osoby występujące w sprawie karnej w postępowaniu głównym nie przebywają obecnie w areszcie, stanowi powód niewszczywania przyspieszonego trybu prejudycjalnego na podstawie art. 105 § 1 regulaminu postępowania (zob. podobnie postanowienie prezesa Trybunału z dnia 20 września 2018 r., Minister for Justice and Equality, C-508/18 i C-509/18, niepublikowane, EU:C:2018:766, pkt 13 i przytoczone tam orzecznictwo).

W przedmiocie otwarcia ustnego etapu postępowania na nowo

- 31 Pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 7 listopada 2022 r. C. Puigdemont Casamajó, A. Comín Oliveres, L. Puig Gordi oraz I. Ponsatí Obiols wnieśli o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo.
- 32 Na poparcie tego wniosku podnoszą oni, że nowe fakty i argumenty, które nie były przedmiotem dyskusji między stronami, mogą mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału w niniejszej sprawie.
- 33 Ścisłej rzecz ujmując, dotyczą one podpisania postanowienia wiceprezesa Trybunału z dnia 24 maja 2022 r., Puigdemont i Casamajó i in./Parlament i Hiszpania [C-629/21 P(R), EU:C:2022:413], opinii Komitetu Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych z dnia 30 sierpnia 2022 r., orzeczeń wydanych przez sądy hiszpańskie, okoliczności, że wielu oskarżonych w postępowaniu karnym rozpatrywanym w postępowaniu głównym miało być szpiegowanych przez władze hiszpańskie, stanowiska członków Komisji Europejskiej oraz komunikatu centralnej komisji wyborczej. Ponadto zgłaszają oni szereg krytycznych uwag wobec opinii rzecznika generalnego przedstawionej w niniejszej sprawie.
- 34 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z art. 83 regulaminu postępowania Trybunał może, w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, postanowić o otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeżeli uzna, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione, lub jeśli po zamknięciu ustnego etapu postępowania strona przedstawiła nowy fakt mogący mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału, lub też jeśli sprawa ma zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był jeszcze przedmiotem dyskusji.
- 35 W niniejszym przypadku należy, po pierwsze, wskazać, że fakty przedstawione przez C. Puigdemonta Casamajó, A. Comína Oliveresa, L. Puiga Gordiego oraz przez C. Ponsatí Obiols jako nowe nie mogą mieć decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia Trybunału.
- 36 Fakty te dotyczą bowiem albo indywidualnej sytuacji oskarżonych w sprawie karnej w postępowaniu głównym, albo podnoszonych nieprawidłowości w hiszpańskim systemie sądownictwa. Tymczasem w ramach niniejszego postępowania prejudycjalnego do Trybunału nie należy ocena tej indywidualnej sytuacji ani ustalenie, czy podnoszone nieprawidłowości zostały wykazane, lecz jedynie dokonanie wykładni odpowiednich przepisów prawa Unii.
- 37 Co się tyczy z drugiej strony krytycznych uwag dotyczących opinii rzecznika generalnego, należy przypomnieć, że statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz regulamin postępowania nie dają stronom możliwości przedkładania uwag w odpowiedzi na opinię przedstawioną przez rzecznika generalnego [wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów) (C-791/19, EU:C:2021:596, pkt 41)].
- 38 Ponadto na podstawie art. 252 akapit drugi TFUE rzecznik generalny przedstawia publicznie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnioną opinię w sprawach, które zgodnie ze statutem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wymagają jego zaangażowania. Trybunał nie jest związany ani tą opinią, ani uzasadnieniem, w oparciu o które rzecznik generalny dochodzi do zawartych w opinii wniosków. W konsekwencji okoliczność, że jedna ze stron nie zgadza się z opinią rzecznika generalnego, bez względu na to, jakie kwestie poruszono w tej

opinii, nie może sama w sobie stanowić uzasadnienia dla otwarcia ustnego etapu postępowania na nowo [wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów) (C-791/19, EU:C:2021:596, pkt 42)].

- 39 Z pewnością, zgodnie z art. 83 regulaminu postępowania, Trybunał może, w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, postanowić o otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeśli uzna, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione.
- 40 W niniejszej sprawie Trybunał uważa jednak, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, że po zakończeniu pisemnego etapu postępowania i przeprowadzonej przed nim rozprawy dysponuje wszystkimi informacjami niezbędnymi do wydania orzeczenia, ponieważ argumenty wysunięte wobec opinii rzecznika generalnego we wniosku o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo były w szczególności szeroko dyskutowane między stronami i zainteresowanymi.
- 41 W tym stanie rzeczy nie ma potrzeby uwzględnienia tego wniosku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności pytań prejudycjalnych od pierwszego do szóstego

- 42 L. Puig Gordi, C. Puigdemont Casamajó, A. Comín Oliveres, C. Ponsatí Obiols, M. Rovira Vergés i A. Gabriel Sabaté kwestionują dopuszczalność niektórych z przedłożonych pytań.
- 43 W pierwszej kolejności C. Ponsatí Obiols, L. Puig Gordi, C. Puigdemont Casamajó i A. Comín Oliveres twierdzą, że pytania od pierwszego do szóstego są w całości w sposób oczywisty nieprzydatne dla prowadzenia sprawy karnej w postępowaniu głównym.
- 44 Przede wszystkim pytania te odnoszą się do przepisów dotyczących wykonywania europejskich nakazów aresztowania, w związku z czym odpowiedzi na te pytania są bez znaczenia dla sądu odsyłającego, ponieważ w postępowaniu głównym w sprawie karnej ma on status wydającego nakaz organu sądowego. O ile prawdą jest, że Trybunał w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., AY (Nakaz aresztowania – Świadek) (C-268/17, EU:C:2018:602), zdecydował się udzielić odpowiedzi na pytania dotyczące wykonania europejskich nakazów aresztowania przedstawione przez wydający nakaz organ sądowy, o tyle okoliczności sprawy w postępowaniu głównym różnią się jednak od okoliczności sprawy, która doprowadziła do wydania tamtego wyroku. W tamtej sprawie wykonujący nakaz organ sądowy nie orzekał bowiem w przedmiocie rozpatrywanego europejskiego nakazu aresztowania, a Trybunał wypowiedział się w kwestii dotyczącej istoty sprawy, związanej z zasadą *ne bis in idem*, która miała znaczenie zarówno dla wydającego nakaz organu sądowego, jak i dla wykonującego nakaz organu sądowego.
- 45 Następnie należy wziąć pod uwagę okoliczność, że orzeczenie *cour d'appel de Bruxelles* (sądu apelacyjnego w Brukseli) o odmowie wykonania europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego L. Puiga Gordiego opiera się nie tylko na naruszeniu prawa do rzetelnego procesu, lecz również na naruszeniu zasady domniemania niewinności. Tymczasem pytania od pierwszego do szóstego nie dotyczą tej ostatniej podstawy, co oznacza, że odpowiedzi Trybunału na te pytania nie mogą w żadnym razie prowadzić do uznania, że ów europejski nakaz aresztowania powinien zostać wykonany.

- 46 Wreszcie troje spośród oskarżonych w sprawie karnej w postępowaniu głównym korzysta z immunitetu jako członkowie Parlamentu Europejskiego, w związku z czym nie mogą oni podlegać europejskiemu nakazowi aresztowania, co sprawia, że pytania od pierwszego do szóstego są hipotetyczne.
- 47 W drugiej kolejności C. Ponsatí Obiols, L. Puig Gordi, C. Puigdemont Casamajó i A. Comín Oliveres twierdzą, że pytanie pierwsze jest w każdym razie niedopuszczalne z innego powodu. Pytanie to ma bowiem na celu uzyskanie od Trybunału elementów wykładni decyzji ramowej 2002/584 pozwalających na dokonanie oceny zgodności belgijskiego przepisu ustawowego z tą decyzją ramową, podczas gdy – niezależnie od odpowiedzi Trybunału – przepis ten będzie miał nadal zastosowanie w belgijskim porządku prawnym, ponieważ wspomniana decyzja ramowa nie jest bezpośrednio skuteczna.
- 48 W trzeciej kolejności, zdaniem M. Roviry Vergés i A. Gabriel Sabaté, pytanie piąte nie ma związku z postępowaniem głównym, ponieważ oskarżeni nie byli w stanie zakwestionować właściwości sądu odsyłającego ani powoływać się na swoje prawa podstawowe przed sądami hiszpańskimi.
- 49 W czwartej kolejności M. Rovira Vergés i A. Gabriel Sabaté twierdzą, że pytanie szóste należy uznać za niedopuszczalne, i podnoszą, odpowiednio, że w niniejszym przypadku wykonujący nakaz organ sądowy oparł się na informacjach uzupełniających udzielonych przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy) i że nie jest zadaniem Trybunału orzekanie w przedmiocie możliwości złożenia przez wykonujący nakaz organ sądowy wniosku o udzielenie uzupełniających informacji.
- 50 W odniesieniu do tych różnych kwestii należy na wstępie przypomnieć, że – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem – w ramach ustanowionej w art. 267 TFUE współpracy między Trybunałem i sądami krajowymi wyłącznie do sądu krajowego, przed którym toczy się postępowanie główne i który powinien przyjąć na siebie odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy dokonanie oceny, w świetle szczególnych okoliczności sprawy, zarówno konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym po to, aby tenże sąd krajowy był w stanie wydać swoje orzeczenie, jak i znaczenia dla sprawy pytań zadanych Trybunałowi. W związku z tym, jeśli postawione pytania dotyczą wykładni prawa Unii, Trybunał jest w zasadzie zobowiązany do wydania orzeczenia (zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 51 Odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w przedmiocie przedłożonego przez sąd krajowy pytania prejudycjalnego jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wniesiono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem postępowania głównego, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na postawione mu pytania (zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 52 Co się tyczy, w pierwszej kolejności, twierdzenia, zgodnie z którym pytania od pierwszego do szóstego są nieprzydatne dla prowadzenia postępowania głównego w sprawie karnej, należy zauważyć, że sąd odsyłający wyjaśnia, iż wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym ma na celu w szczególności umożliwienie mu ustalenia, czy może on wydać nowy europejski nakaz aresztowania przeciwko L. Puigowi Gordiemu po otrzymaniu odmowy wykonania

wcześniejszego europejskiego nakazu aresztowania i czy powinien on utrzymać lub uchylić europejskie nakazy aresztowania wydane przeciwko pozostałym oskarżonym w postępowaniu głównym w sprawie karnej.

- 53 Względy te mogą uzasadniać możliwość zwrócenia się do Trybunału przez ten sąd, jako wydający nakaz organ sądowy, z pytaniem o przesłanki wykonania europejskiego nakazu aresztowania.
- 54 Gwarancja poszanowania praw podstawowych w ramach postępowania w sprawie europejskiego nakazu aresztowania jest bowiem w pierwszym rzędzie odpowiedzialnością państwa członkowskiego wydającego nakaz. W związku z tym, jako że wydanie takiego nakazu może skutkować zatrzymaniem osoby, której nakaz dotyczy, wydający nakaz organ sądowy powinien, w celu zagwarantowania tych praw, mieć możliwość zwrócenia się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w celu ustalenia, czy powinien utrzymać lub uchylić europejski nakaz aresztowania, lub czy może taki nakaz wydać [zob. podobnie wyroki: z dnia 25 lipca 2018 r., AY (Nakaz aresztowania – Świadek), C-268/17, EU:C:2018:602, pkt 28, 29; a także z dnia 28 stycznia 2021 r., Spetsializirana prokuratura (Pouczenie o prawach), C-649/19, EU:C:2021:75, pkt 39].
- 55 Argumentu C. Ponsatí Obiols, zgodnie z którym z możliwości tej nie można skorzystać w celu ustalenia, na jakich warunkach wykonujący nakaz organ sądowy powinien – w celu zapewnienia przestrzegania art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”) – odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania, nie można uwzględnić, ponieważ wydający nakaz organ sądowy powinien, w celu zastosowania się do zasad wzajemnego zaufania i lojalnej współpracy, powstrzymać się od wydania lub utrzymania europejskiego nakazu aresztowania, którego wykonania należałoby odmówić, w szczególności by uniknąć naruszenia wspomnianego art. 47 akapit drugi (zob. analogicznie wyrok z dnia 11 listopada 2021 r., Gavanozov II, C-852/19, EU:C:2021:902, pkt 60).
- 56 Podobnie okoliczność, że wykonujący nakaz organ sądowy odmówił już wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko L. Puigowi Gordiemu, na którą zwróciła uwagę C. Ponsatí Obiols, nie jest zdalna do wykazania, że pytania od pierwszego do szóstego nie mają żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, ponieważ – przeciwnie – istnienie takiej decyzji odmownej może uzasadniać wątpliwości sądu co do tego, czy może on, bez naruszenia prawa Unii, wydać nowy europejski nakaz aresztowania, by uzyskać przekazanie L. Puiga Gordiego oraz czy należy zastosować nowe środki wobec pozostałych oskarżonych w postępowaniu głównym w sprawie karnej.
- 57 W tych okolicznościach, ponieważ przeprowadzenie takiego badania ma ostatecznie na celu uściślenie uprawnień i obowiązków wydającego nakaz organu sądowego, fakt, że sąd odsyłający nie zwraca się do Trybunału z pytaniem o wszystkie przyjęte przez cour d’appel de Bruxelles (sąd apelacyjny w Brukseli) podstawy odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko L. Puigowi Gordiemu, nie jest wystarczający do wykazania, że pytania od pierwszego do szóstego nie mają żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem postępowania głównego.
- 58 Ponadto okoliczność, że troje oskarżonych w postępowaniu głównym korzysta z immunitetu jako członkowie Parlamentu Europejskiego, nie umożliwia w każdym razie wykazania, że pytania te mają charakter hipotetyczny, skoro pozostali oskarżeni w tym postępowaniu, w tym L. Puig Gordi, nie korzystają z takiego immunitetu.

- 59 W drugiej kolejności, co się tyczy zwłaszcza podnoszonej niedopuszczalności pytania pierwszego, wystarczy przypomnieć, że zgodnie z art. 267 TFUE Trybunał jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym w przedmiocie wykładni aktów wydanych przez instytucje Unii Europejskiej, niezależnie od tego, czy są one bezpośrednio skuteczne (zob. podobnie wyroki: z dnia 27 listopada 2012 r., Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, pkt 89; a także z dnia 15 stycznia 2013 r., Križan i in., C-416/10, EU:C:2013:8, pkt 56).
- 60 Jeżeli chodzi, w trzeciej kolejności, o podnoszoną niedopuszczalność pytania piątego, należy zauważyć, że argumentacja M. Roviry Vergés i A. Gabriel Sabaté w tym względzie jest sprzeczna z przekazanymi przez sąd odsyłający informacjami co do przebiegu przed sądami hiszpańskimi postępowania dotyczącego osób, których dotyczy nakaz.
- 61 Tymczasem w ramach postępowania, o którym mowa w art. 267 TFUE, opartego na wyraźnym rozdziale zadań sądów krajowych i Trybunału, ustalenie i ocena stanu faktycznego sprawy oraz wykładnia i stosowanie prawa krajowego należą wyłącznie do sądu krajowego (zob. podobnie wyrok z dnia 14 lipca 2022 r., Volkswagen, C-134/20, EU:C:2022:571, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 62 Podobnie, w czwartej kolejności, jest w przypadku argumentu podniesionego przez M. Rovire Vergés, zgodnie z którym pytanie szóste należy uznać za niedopuszczalne ze względu na to, że wykonujący nakaz organ sądowy oparł się w niniejszej sprawie na informacjach uzupełniających udzielonych przez Tribunal Supremo (sąd najwyższy) jako wydający nakaz organ sądowy. Sąd odsyłający podkreślił bowiem wyraźnie w postanowieniu odsyłającym, że nie przekazał takich informacji wykonującemu nakaz organowi sądowemu, lecz jeden z jego członków odpowiedział na pytania zadane przez belgijską prokuraturę w celu przygotowania jej argumentacji na rozprawie, która odbyła się w trakcie postępowania w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania będącego przedmiotem postępowania głównego.
- 63 Ponadto, wbrew temu, co twierdzi A. Gabriel Sabaté, poprzez pytanie szóste sąd odsyłający zwraca się do Trybunału nie z pytaniem o możliwość złożenia przez wykonujący nakaz organ sądowy wniosku o udzielenie informacji uzupełniających, lecz o istnienie po stronie tego organu sądowego obowiązku złożenia takiego wniosku, zanim będzie mógł odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania, powołując się na brak właściwości wydającego nakaz organu sądowego do wydania europejskiego nakazu aresztowania oraz na istnienie poważnego ryzyka naruszenia praw podstawowych w wydającym nakaz państwie członkowskim.
- 64 Należy uznać, że tego rodzaju pytanie dotyczy wykładni prawa Unii. Trybunał jest zatem zobowiązany do wydania orzeczenia w przedmiocie takiego pytania.
- 65 Z powyższego wynika, że pytania od pierwszego do szóstego są dopuszczalne.

Co do istoty

W przedmiocie pytania pierwszego

- 66 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy decyzję ramową 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy jest uprawniony do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania w oparciu o podstawę odmowy wykonania przewidzianą nie w decyzji ramowej, lecz jedynie w jego prawie krajowym.

- 67 Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że dzięki ustanowieniu uproszczonego i skutecznego systemu przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej decyzja ramowa 2002/584 służy ułatwieniu i przyspieszeniu współpracy wymiarów sprawiedliwości, przyczyniając się w ten sposób do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi [wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., X (Europejski nakaz aresztowania – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 68 Ze wspomnianej decyzji ramowej, a w szczególności z jej art. 1 ust. 2 wynika, że w tym celu wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stanowi zasadę, zaś odmowa wykonania – wyjątek, który winien być interpretowany ściśle [zob. podobnie wyrok z dnia 29 kwietnia 2021 r., X (Europejski nakaz aresztowania – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 69 W tym względzie należy w pierwszej kolejności podkreślić, że zasada wzajemnego uznawania zakłada, że na podstawie przepisów rzeczony decyzji ramowej powinny być wykonywane tylko europejskie nakazy aresztowania w rozumieniu jej art. 1 ust. 1, co wymaga, aby taki nakaz, który zgodnie z tym przepisem jest „orzeczeniem sądowym”, został wydany przez „organ sądowy” w rozumieniu art. 6 ust. 1 tej decyzji ramowej [wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 70 W drugiej kolejności wykonujący nakaz organ sądowy nie powinien wykonać europejskiego nakazu aresztowania, który nie spełnia minimalnych wymogów, od których zależy jego ważność, w tym wymogów przewidzianych w art. 8 decyzji ramowej 2002/584 [zob. podobnie wyroki: z dnia 6 grudnia 2018 r., IK (Wykonanie kary dodatkowej), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, pkt 43; z dnia 9 października 2019 r., NJ (Prokuratura w Wiedniu), C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, pkt 29].
- 71 W trzeciej kolejności wykonujące nakaz organy sądowe powinny lub mogą odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania ze względu na podstawy odmowy wykonania określone w art. 3, 4 i 4a tej decyzji ramowej [zob. podobnie wyrok z dnia 27 maja 2019 r., PF (Prokurator generalny Litwy), C-509/18, EU:C:2019:457, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 72 W czwartej kolejności istnienie ryzyka naruszenia praw podstawowych wymienionych w art. 4 i 47 karty praw podstawowych może pozwolić organowi sądowemu wykonującemu nakaz, w drodze wyjątku i po przeprowadzeniu odpowiedniego badania, na powstrzymanie się od wykonania europejskiego nakazu aresztowania na podstawie art. 1 ust. 3 wspomnianej decyzji ramowej [zob. podobnie wyroki: z dnia 15 października 2019 r., Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, pkt 83; z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 73 Należy zatem stwierdzić, że każda z podstaw przyjętych w orzecznictwie Trybunału jako zobowiązująca lub upoważniająca wykonujący nakaz organ sądowy do niewykonania europejskiego nakazu aresztowania wynika z decyzji ramowej 2002/584.
- 74 Ponadto z powyższego wynika, że podstawy te mają ściśle ograniczony zakres, a zatem pozwalają na odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania jedynie wyjątkowo.

- 75 Tymczasem przyznanie, że każde państwo członkowskie może dodać do wspomnianych podstaw inne podstawy dające wykonującemu nakaz organowi sądowemu możliwość niewykonania europejskiego nakazu aresztowania, mogłoby, po pierwsze, zagrozić jednolitemu stosowaniu decyzji ramowej 2002/584 poprzez uzależnienie jej stosowania od norm prawa krajowego, a po drugie, pozbawić skuteczności obowiązek wykonywania europejskich nakazów aresztowania ustanowiony w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej poprzez umożliwienie w praktyce każdemu państwu członkowskiemu swobodnego określenia, jaki zakres ma ten obowiązek dla jego wykonujących nakazy organów sądowych.
- 76 Taka wykładnia stanowiłaby przeszkodę dla prawidłowego funkcjonowania uproszczonego i skutecznego systemu przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej ustanowionego w rzeczonyj decyzji ramowej, a tym samym byłaby sprzeczna z celem tej decyzji, przypomnianym w pkt 67 niniejszego wyroku.
- 77 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że sądy belgijskie odmówiły wykonania europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego L. Puiga Gordiego w oparciu o treść art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. o europejskim nakazie aresztowania, który przewiduje, że wykonania europejskiego nakazu aresztowania należy odmówić, jeżeli istnieją poważne powody, by uznać, iż wykonanie europejskiego nakazu aresztowania naruszyłoby prawa podstawowe danej osoby ustanowione w prawie Unii.
- 78 Tymczasem taki przepis, jeżeli interpretować go w ten sposób, że ma on taki sam zakres jak art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, pozwala odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wyłącznie w ramach, o których mowa w pkt 72 niniejszego wyroku, a zatem nie można przyjąć, że ustanawia on podstawę odmowy, która nie wynika z tej decyzji ramowej.
- 79 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy udzielić następującej odpowiedzi: decyzję ramową 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy nie jest uprawniony do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania w oparciu o podstawę odmowy wykonania wynikającą nie z decyzji ramowej, lecz jedynie z prawa państwa członkowskiego wykonującego nakaz. Natomiast wspomniany organ sądowy może stosować przepis krajowy przewidujący, że odmawia się wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli wykonanie to prowadziło do naruszenia prawa podstawowego ustanowionego w prawie Unii, pod warunkiem że zakres tego przepisu nie wykracza poza zakres art. 1 ust. 3 wspomnianej decyzji ramowej zgodnie z jego wykładnią dokonaną przez Trybunał.

W przedmiocie pytania drugiego

- 80 Z uwagi na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze nie ma konieczności udzielania odpowiedzi na pytanie drugie.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 81 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 1 ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy może sprawdzić, czy europejski nakaz aresztowania został wydany przez organ sądowy właściwy w tym celu, i odmówić wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli uzna, że tak nie jest.

- 82 Jak przypomniano w pkt 69 niniejszego wyroku, z art. 1 ust. 1 i 2 decyzji ramowej 2002/584 wynika, że wykonywane muszą być jedynie europejskie nakazy aresztowania wydane przez organ sądowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 tej decyzji ramowej.
- 83 Zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 wydającym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego, właściwy do wydania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym państwie.
- 84 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że pojęcie „organu sądowego” w rozumieniu tego przepisu wymaga autonomicznej i jednolitej wykładni w całej Unii [zob. podobnie wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 49] i że pojęcie to oznacza w szczególności, że przy wykonywaniu swoich obowiązków związanych z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania dany organ działa w sposób niezależny [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 38].
- 85 O ile w konsekwencji wykonujący nakaz organ sądowy powinien upewnić się przed wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania, że został on wydany przez organ sądowy w rozumieniu tego art. 6 ust. 1, o tyle wykonujący nakaz organ sądowy nie może jednakże na podstawie tego przepisu sprawdzić, czy wydający nakaz organ sądowy jest w świetle przepisów prawa wydającego nakaz państwa członkowskiego właściwy do wydania europejskiego nakazu aresztowania.
- 86 O ile bowiem prawodawca Unii ustanowił autonomiczne i jednolite pojęcie „organu sądowego” w rozumieniu decyzji ramowej 2002/584, o tyle jednak powierzył każdemu państwu członkowskiemu, w ramach jego autonomii proceduralnej, wskazanie organów sądowych właściwych do wydania europejskiego nakazu aresztowania [zob. podobnie wyroki: z dnia 10 listopada 2016 r., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, pkt 31; a także z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, pkt 48].
- 87 Ponieważ w wyniku tego wyboru dokonanego przez prawodawcę Unii wskazanie to wynika zatem wyłącznie z prawa każdego państwa członkowskiego, do organów sądowych wydającego nakaz państwa członkowskiego należy dokonanie – w ramach określonych w art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 i w danym wypadku pod kontrolą sądów krajowych wyższej instancji – oceny swojej właściwości, w świetle prawa tego państwa członkowskiego, do wydania europejskiego nakazu aresztowania.
- 88 Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 74 opinii, uznanie, że ocena własnej właściwości przez wydający nakaz organ sądowy może następnie podlegać kontroli przeprowadzanej przez wykonujący nakaz organ sądowy, oznaczałoby powierzenie temu drugiemu organowi ogólnej funkcji kontroli decyzji procesowych zapadłych w wydającym nakaz państwie członkowskim, co byłoby sprzeczne z zasadą wzajemnego uznawania, stanowiącą zgodnie z motywem 6 decyzji ramowej 2002/584 kamień węgielny współpracy sądowej.
- 89 W konsekwencji na pytanie trzecie należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 1 ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy nie może sprawdzać, czy europejski nakaz aresztowania został wydany przez organ sądowy właściwy w tym celu, i odmówić wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli uzna, że tak nie jest.

W przedmiocie pytania czwartego lit. c) i pytania piątego

- 90 Na wstępie należy zauważyć, po pierwsze, że pytanie czwarte lit. c) dotyczy w sposób ogólny elementów, którymi powinien dysponować wykonujący nakaz organ sądowy w celu odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na tej podstawie, że wykonanie to pociągałoby za sobą ryzyko naruszenia praw podstawowych w wydającym nakaz państwie członkowskim, co uzasadnia rozpatrzenie tej części pytania w pierwszej kolejności.
- 91 Po drugie, pomimo ogólnego sformułowania tej części pytania, z postanowienia odsyłającego wynika, że Tribunal Supremo (sąd najwyższy) zastanawia się w szczególności nad tym, jakie znaczenie dla celów wspomnianego wykonania ma podnoszone ryzyko, że osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania, w następstwie przekazania jej temu państwu członkowskiemu będzie narażona na naruszenie art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych polegające na tym, że osoba ta zostanie osądzona przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie.
- 92 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że poprzez pytanie czwarte lit. c) i pytanie piąte, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w związku z art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy, który powinien podjąć decyzję w przedmiocie przekazania osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania, może odmówić wykonania tego nakazu, jeżeli uzna, że w następstwie przekazania tej osoby do państwa członkowskiego wydającego nakaz będzie ona narażona na ryzyko osądzenia przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, podczas gdy osoba ta miała możliwość powołania się przed sądami tego państwa członkowskiego na swoje prawa podstawowe w celu zakwestionowania właściwości organu sądowego wydającego nakaz oraz tego europejskiego nakazu aresztowania.
- 93 Należy przypomnieć, że zarówno zasada wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, jak i zasada wzajemnego uznawania, która sama w sobie opiera się na wzajemnym zaufaniu między nimi, mają w prawie Unii fundamentalne znaczenie, gdyż umożliwiają one utworzenie i utrzymywanie przestrzeni bez granic wewnętrznych. Dokładniej rzecz ujmując, zasada wzajemnego zaufania wymaga, w szczególności w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, aby każde z tych państw uznawało – z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności – że wszystkie inne państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a zwłaszcza praw podstawowych uznanych w tym prawie [wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 40 przytoczone tam orzecznictwo].
- 94 A zatem przy wykonywaniu prawa Unii państwa członkowskie mogą być zobowiązane na mocy tegoż właśnie prawa przyjmować domniemanie co do przestrzegania praw podstawowych przez inne państwa członkowskie, tak że nie tylko nie mogą one żądać od innego państwa członkowskiego wyższego poziomu ochrony krajowej praw podstawowych od poziomu zapewnionego w prawie Unii, lecz także – z zastrzeżeniem wyjątkowych przypadków – nie mogą one sprawdzać, czy to inne państwo członkowskie rzeczywiście przestrzegało w konkretnym wypadku praw podstawowych zagwarantowanych przez Unię [wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo].

- 95 W tym kontekście u podstaw wysokiego poziomu zaufania między państwami członkowskimi, na którym opiera się mechanizm europejskiego nakazu aresztowania, leży założenie, że sądy karne wydającego nakaz państwa członkowskiego, które w wyniku wykonania europejskiego nakazu aresztowania powinny przeprowadzić postępowanie przygotowawcze albo postępowanie wykonawcze w odniesieniu do kary pozbawienia wolności bądź środka polegającego na pozbawieniu wolności, a także postępowanie karne co do istoty sprawy, spełniają wymogi związane z prawem podstawowym do rzetelnego procesu, zagwarantowanym w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych. Wspomniane prawo podstawowe ma bowiem podstawowe znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, i zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim, określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości w postaci państwa prawnego [wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 96 W tych okolicznościach, o ile do każdego państwa członkowskiego należy – w celu zagwarantowania pełnego stosowania zasad wzajemnego uznawania i wzajemnego zaufania, na których opiera się funkcjonowanie tego mechanizmu – zapewnienie, nad czym ostateczną kontrolę sprawuje Trybunał, spełnienia wymogów nierozłącznie związanych z tym prawem podstawowym poprzez powstrzymanie się od podejmowania jakichkolwiek działań mogących je naruszać, o tyle istnienie rzeczywistego ryzyka narażenia osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania, w razie przekazania jej wydającemu nakaz organowi sądowemu, na naruszenie tego prawa podstawowego może pozwolić organowi sądowemu wykonującemu nakaz – jak przypomniano w pkt 72 niniejszego wyroku – w drodze wyjątku, na wstrzymanie się od wykonania europejskiego nakazu aresztowania na podstawie art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 [wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 97 W tej kwestii z orzecznictwa Trybunału wynika, że w sytuacji, gdy wykonujący nakaz organ sądowy, mający zadecydować o przekazaniu osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania, posiada informacje mogące wskazywać na istnienie rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego, wspomniany organ powinien zweryfikować w sposób konkretny i dokładny, czy – w świetle sytuacji osobistej tej osoby, charakteru przestępstwa, za które osoba ta jest ścigana, oraz kontekstu faktycznego wydania europejskiego nakazu aresztowania – istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że owa osoba będzie narażona na takie ryzyko w wypadku przekazania do tego państwa członkowskiego [zob. podobnie wyroki: z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 52, a także z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 50].
- 98 Jeżeli chodzi o możliwość zastosowania tego dwuetapowego badania do podstawy odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania będącej przedmiotem pytania czwartego lit. c), należy przypomnieć, że wykonujący nakaz organ sądowy ma w szczególności obowiązek przeprowadzić takie badanie, aby ocenić, czy w wypadku przekazania danej osoby do wydającego nakaz państwa członkowskiego osoba ta będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy

ustawy, zapisanego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych [zob. podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., *Openbaar Ministerie* (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 66].

- 99 Tymczasem z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., które należy uwzględnić w ramach wykładni art. 47 karty praw podstawowych [zob. podobnie wyrok z dnia 26 października 2021 r., *Openbaar Ministerie* (Prawo do bycia wysłuchanym przed wykonującym nakaz organem sądowym), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 64], wynika, że właściwość sądu do rozpoznania sprawy na podstawie odnośnych przepisów krajowych jest powiązana z wymogiem „sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 tej konwencji (zob. podobnie wyroki ETPC: z dnia 20 lipca 2006 r. w sprawie *Sokurenko i Strygun przeciwko Ukrainie*, CE:ECHR:2006:0720JUD002945804, §§ 26–29; a także z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie *Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii*, CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, §§ 217, 223).
- 100 Nie można w szczególności uznać za sąd ustanowiony ustawą, w rozumieniu wspomnianego art. 6 ust. 1, krajowego sądu najwyższego, który orzeka w pierwszej i ostatniej instancji w sprawie karnej, nie posiadając wyraźnej podstawy prawnej przyznającej mu właściwość do osądzenia wszystkich oskarżonych (zob. podobnie wyroki ETPC: z dnia 22 czerwca 2000 r. w sprawie *Coëme i in. przeciwko Belgii*, CE:ECHR:2000:0622JUD003249296, §§ 107–110; z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie *Claes i in. przeciwko Belgii*, CE:ECHR:2005:0602JUD004682599, §§ 41–44).
- 101 W tych okolicznościach, o ile wykonujący nakaz organ sądowy nie może, jak wynika z odpowiedzi na pytanie trzecie, zweryfikować właściwości wydającego nakaz organu sądowego, o tyle jednak do wykonującego nakaz organu sądowego należy – w sytuacji gdy osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania twierdzi, że w następstwie przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego będzie ona narażona na naruszenie art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych polegające na osądzeniu jej przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie – ocena zasadności tego twierdzenia w ramach dwuetapowego badania, o którym mowa w pkt 97 niniejszego wyroku.
- 102 Jeżeli chodzi o zakres tego badania, należy zauważyć, że w ramach pierwszego etapu wykonujący dany europejski nakaz aresztowania organ sądowy powinien ustalić, czy istnieją obiektywne, wiarygodne, dokładne i należycie zaktualizowane informacje świadczące o istnieniu rzeczywistego ryzyka naruszenia w wydającym nakaz państwie członkowskim prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych, w szczególności związanego z naruszeniem wymogu sądu ustanowionego ustawą ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości istniejące w tym państwie członkowskim lub nieprawidłowości mające wpływ na obiektywnie możliwą do zidentyfikowania grupę osób, do której należy zainteresowany [zob. podobnie wyroki: z dnia 5 kwietnia 2016 r., *Aranyosi i Căldăraru*, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 89; a także z dnia 22 lutego 2022 r., *Openbaar Ministerie* (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 67].
- 103 W kontekście twierdzeń dotyczących ryzyka osądzenia osoby, wobec której wydano europejski nakaz aresztowania, przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, wykonujący nakaz organ sądowy – aby ustalić, czy takie nieprawidłowości zostały wykazane – powinien dokonać całościowej oceny funkcjonowania systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego w świetle wymogu sądu ustanowionego ustawą [zob. podobnie wyrok z dnia

22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 77]. Wspomniany organ sądowy powinien uznać te nieprawidłowości za wykazane, jeżeli z całościowej oceny wynika, że oskarżeni są generalnie pozbawieni w tym państwie członkowskim skutecznego środka prawnego umożliwiającego kontrolę właściwości sądu karnego, który ma orzekać w ich sprawie, w postaci badania własnej właściwości przez ten sąd lub możliwości odwołania się do innego sądu.

- 104 W tym względzie, ponieważ zarzuty dotyczące braku właściwości sądu wydającego nakaz państwa członkowskiego do osądzenia osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania, nie pokrywają się z kwestionowaniem właściwości wydającego nakaz organu sądowego lub przesłanek wydania tego europejskiego nakazu aresztowania, okoliczności, że ta ostatnia właściwość lub te przesłanki mogą zostać lub rzeczywiście zostały zakwestionowane w danym postępowaniu, przed sądami tego państwa członkowskiego, nie można jako takiej uznać za decydującą dla celów rozstrzygnięcia w przedmiocie wykonania rzeczony europejski nakaz aresztowania.
- 105 Jednakże przebieg postępowań dotyczących europejskiego nakazu aresztowania przed sądami wydającego nakaz państwa członkowskiego, w zakresie, w jakim dostarcza wskazówek co do praktyk tych sądów i dokonywanej przez nie wykładni właściwych przepisów krajowych, powinien być uwzględniony przez wykonujący nakaz organ sądowy w ramach ogólnej oceny przewidywalnego przebiegu postępowania karnego w następstwie przekazania osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania [zob. analogicznie wyrok z dnia 15 października 2019 r., Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, pkt 80 i przytoczone tam orzecznictwo], w szczególności w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego ten sam sąd co do zasady wykonuje funkcje wydającego nakaz organu sądowego i sądu orzekającego w sprawie.
- 106 W ramach drugiego etapu wykonujący nakaz organ sądowy powinien zbadać w sposób konkretny i dokładny, w jakim stopniu nieprawidłowości stwierdzone na pierwszym etapie badania, o którym mowa w pkt 97 niniejszego wyroku, mogą mieć wpływ na procedury, którym będzie podlegać osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania, oraz czy – w świetle sytuacji osobistej tej osoby, charakteru przestępstwa, za które jest ścigana, oraz kontekstu faktycznego, w którym został wydany europejski nakaz aresztowania – istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego państwa członkowskiego owa osoba będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu, gwarantowanego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych [zob. podobnie wyroki: z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 55; a także z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 53].
- 107 Jeżeli ryzyko to zgodnie z twierdzeniami osoby, której dotyczy nakaz, wynika z faktu, że w przypadku przekazania mogłaby ona zostać osądzona przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, istnienie takiego ryzyka będzie można stwierdzić tylko wtedy, gdy – w świetle zasad dotyczących właściwości i procedur sądowych mających zastosowanie w wydającym nakaz państwie członkowskim – brak właściwości sądu, który prawdopodobnie będzie orzekać w postępowaniu prowadzonym przeciwko tej osobie w tym państwie członkowskim, jest oczywisty.

- 108 O ile bowiem taki brak właściwości mógłby wzbudzić uzasadnione obawy w szczególności co do bezstronności danego sądu, a także stanowić przeszkodę dla przekazania wspomnianej osoby, o tyle rozbieżność co do dokładnego zakresu tych zasad pomiędzy organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego a organami państwa członkowskiego wykonującego nakaz nie może skutecznie uzasadniać takiego stwierdzenia.
- 109 Wreszcie, ponieważ z postanowienia odsyłającego wynika, że Tribunal Supremo (sąd najwyższy) zastanawia się w szczególności nad możliwością odmowy przez wykonujący nakaz organ sądowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania z powodu ryzyka naruszenia art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych, bez stwierdzenia istnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w wydającym nakaz państwie członkowskim, należy przypomnieć, że oba etapy badania, o którym mowa w pkt 97 niniejszego wyroku, wymagają analizy uzyskanych informacji na podstawie różnych kryteriów, a zatem etapy te nie mogą się nakładać [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 56].
- 110 W tym względzie z orzecznictwa Trybunału wynika, że stwierdzenie przez wykonujący nakaz organ sądowy istnienia elementów świadczących o systemowych lub ogólnych nieprawidłowościach funkcjonowania systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego nie może uzasadniać odmowy przez ten organ sądowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania bez przeprowadzenia drugiego etapu badania, o którym mowa w pkt 97 niniejszego wyroku [zob. podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 81].
- 111 Podobnie, jeżeli osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania twierdzi, że jest narażona na ryzyko naruszenia art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych ze względu na to, iż zostanie ona osądzona przez nieposiadający właściwości w tym zakresie sąd wydającego nakaz państwa członkowskiego, lecz wykonujący nakaz organ sądowy uważa, że informacje, którymi dysponuje, nie stanowią obiektywnych, wiarygodnych, dokładnych i należycie zaktualizowanych informacji świadczących o istnieniu systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa tego państwa członkowskiego lub nieprawidłowości mających wpływ na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy ta osoba, organ ten nie może odmówić wykonania rzeczonoego europejskiego nakazu aresztowania ze względu na podstawę podnoszoną przez wspomnianą osobę.
- 112 Należy bowiem podkreślić, że jeżeli porządek prawny wydającego nakaz państwa członkowskiego przewiduje środki prawne pozwalające na kontrolę właściwości sądu, który ma orzekać w sprawie osoby przekazanej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania – w postaci badania własnej właściwości przez ten sąd lub możliwości odwołania się do innego sądu – to ryzyko, że osoba ta zostanie osądzona przez nieposiadający właściwości w tym zakresie sąd tego państwa członkowskiego, może co do zasady zostać wyeliminowane poprzez skorzystanie przez tę osobę z tych środków prawnych.
- 113 Ponadto w świetle charakteru naruszenia art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych, na które powołuje się osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania i znajdująca się w sytuacji takiej jak określona w pytaniu czwartym lit. c), należy stwierdzić, że skorzystanie z takich środków prawnych powinno umożliwić, o ile są one skuteczne, uniknięcie samego wystąpienia tego naruszenia lub w każdym razie wystąpienia nieodwracalnej szkody wynikającej z tego naruszenia.

- 114 Tymczasem w braku obiektywnych, wiarygodnych, dokładnych i należycie zaktualizowanych informacji mogących wykazać istnienie systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego lub nieprawidłowości wpływających na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy zainteresowany, nie istnieje ważny powód, by wykonujący nakaz organ sądowy domniemywał, że brak jest środków prawnych, o których mowa w pkt 112 niniejszego wyroku, lub że są one pozbawione skuteczności, ponieważ, wprost przeciwnie, wspomniany organ sądowy jest zobowiązany – jak wskazał rzecznik generalny w pkt 116 opinii – oprzeć swoje rozumowanie na istnieniu i skuteczności rzeczonych środków prawnych, zgodnie z zasadą wzajemnego zaufania.
- 115 Zaufanie, jakie należy zatem pokładać w sądach wydających nakaz państwa członkowskiego, jest zresztą konsekwencją przypomnianej w pkt 54 niniejszego wyroku zasady, zgodnie z którą gwarantowanie poszanowania praw podstawowych osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania, jest w pierwszym rzędzie odpowiedzialnością tego państwa członkowskiego.
- 116 W braku takiego zaufania wykonujący nakaz organ sądowy, rozpatrując zarzuty takie jak te sformułowane w postępowaniu głównym, byłby zmuszony do przeprowadzenia kontroli stosowania przez sądy wydającego nakaz państwa członkowskiego ich własnych zasad dotyczących właściwości i procedur sądowych w indywidualnym przypadku, co – jak wskazano w pkt 88 niniejszego wyroku – byłoby sprzeczne z zasadą wzajemnego uznawania, która leży u podstaw decyzji ramowej 2002/584. Tymczasem z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że wykładni tej decyzji ramowej w świetle postanowień karty praw podstawowych nie można dokonywać w sposób podważający skuteczność systemu współpracy sądowej między państwami członkowskimi [zob. podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 47].
- 117 Powyższa wykładnia pozwala zatem zagwarantować, że przeprowadzanie przez wykonujący nakaz organ sądowy badania przestrzegania prawa przewidzianego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych przez sądy wydającego nakaz państwa członkowskiego będzie mogło, zgodnie z orzecznictwem Trybunału, być brane pod uwagę jedynie w wyjątkowych okolicznościach [zob. podobnie opinia 2/13 (Przystąpienie Unii do EKPC) z dnia 18 grudnia 2014 r., EU:C:2014:2454, pkt 191).
- 118 Wykładnia ta może również zapewnić uwzględnienie, oprócz gwarancji wynikających dla osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania z art. 47 karty praw podstawowych, również innych interesów, takich jak konieczność poszanowania w stosownym wypadku praw podstawowych ofiar danych przestępstw [zob. analogicznie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 60–63).
- 119 W świetle powyższych rozważań na pytanie czwarte lit. c) i na pytanie piąte należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w związku z art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że wykonujący nakaz organ sądowy, który powinien podjąć decyzję w przedmiocie przekazania osoby wskazanej

w europejskim nakazie aresztowania, nie może odmówić wykonania tego nakazu z tego powodu, że w następstwie przekazania tej osoby do państwa członkowskiego wydającego nakaz będzie ona narażona na ryzyko osądzenia przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, chyba że:

- po pierwsze, ów organ sądowy posiada obiektywne, wiarygodne, dokładne i należyście zaktualizowane informacje świadczące o istnieniu systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego lub nieprawidłowości wpływających na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy zainteresowany, w kontekście wymogu sądu ustanowionego na mocy ustawy, które to nieprawidłowości oznaczają, że zainteresowane jednostki są generalnie pozbawione w tym państwie członkowskim skutecznego środka prawnego umożliwiającego kontrolę właściwości sądu karnego, który będzie orzekał w ich sprawie, oraz
- po drugie, wspomniany organ sądowy stwierdzi, że w szczególnych okolicznościach danej sprawy istnieją poważne i sprawdzone podstawy, by uznać – biorąc pod uwagę w szczególności przedstawione przez osobę wskazaną w tym europejskim nakazie aresztowania informacje dotyczące jej sytuacji osobistej, charakteru przestępstwa, w odniesieniu do którego toczy się wobec niej postępowanie karne, kontekstu faktycznego, w który wpisuje się ten europejski nakaz aresztowania, lub każdej innej istotnej okoliczności – że sąd, który prawdopodobnie będzie orzekał w postępowaniu prowadzonym przeciwko tej osobie w państwie członkowskim wydającym nakaz, w sposób oczywisty nie ma właściwości w tym zakresie.

120 Okoliczność, że zainteresowana osoba mogła powołać się przed sądami wydającego nakaz państwa członkowskiego na swoje prawa podstawowe w celu zakwestionowania właściwości wydającego nakaz organu sądowego oraz dotyczącego jej europejskiego nakazu aresztowania, nie ma w tym względzie decydującego znaczenia.

W przedmiocie pytania czwartego lit. a) i b)

121 Poprzez pytanie czwarte lit. a) i b) sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w związku z art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji, w której osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania podnosi, że w następstwie przekazania do państwa członkowskiego wydającego nakaz będzie ona narażona na ryzyko osądzenia przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, istnienie sprawozdania WGAD może samo w sobie uzasadniać odmowę wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy, a jeżeli nie – czy może zostać uwzględnione przez ten organ sądowy na potrzeby rozstrzygnięcia, czy należy odmówić wykonania rzeczonoego europejskiego nakazu aresztowania ze względu na podstawę podnoszoną przez tę osobę.

122 Z odpowiedzi udzielonej na pytanie czwarte lit. c) wynika, że odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania – na tej podstawie, że osoba wskazana w tym nakazie może, w następstwie przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego, zostać osądzona przez sąd, który nie posiada właściwości w tym zakresie – jest możliwa jedynie pod warunkiem, że wykonujący nakaz organ sądowy stwierdzi, po pierwsze, istnienie rzeczywistego ryzyka naruszenia w tym państwie członkowskim prawa podstawowego do rzetelnego procesu zagwarantowanego w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych z powodu systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa

członkowskiego lub nieprawidłowości wpływających na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy zainteresowany, oraz, po drugie, oczywisty brak właściwości sądu, który prawdopodobnie będzie rozpoznawał sprawę tej osoby w tym samym państwie członkowskim.

- 123 Ponieważ taki wniosek powinien opierać się jednocześnie na obiektywnych, wiarygodnych, dokładnych i należycie zaktualizowanych informacjach dotyczących funkcjonowania systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego, jak również na konkretnej i dokładnej analizie indywidualnej sytuacji osoby, której dotyczy nakaz, sprawozdanie WGAD, które zgodnie z informacjami przekazanymi przez sąd odsyłający nie dotyczy bezpośrednio tej sytuacji, nie może wystarczyć do uzasadnienia odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego tej osoby.
- 124 Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że obiektywne, wiarygodne, dokładne i należycie zaktualizowane informacje, na których powinien oprzeć się wykonujący nakaz organ sądowy, by przeprowadzić pierwszy etap badania, o którym mowa w pkt 97 niniejszego wyroku, mogą wynikać w szczególności z międzynarodowych orzeczeń sądowych, takich jak wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, orzeczeń sądowych wydającego nakaz państwa członkowskiego oraz z decyzji, sprawozdań i innych dokumentów sporządzanych przez organy Rady Europy lub pochodzących z systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych (zob. podobnie wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 89).
- 125 W związku z tym, zważywszy, że mandat WGAD wynika z rezolucji 15/18, 20/16 i 33/30 Rady Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych, która z kolei została utworzona na mocy rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych 60/251 z dnia 15 marca 2006 r., sprawozdanie sporządzone przez WGAD może stanowić część informacji, które mogą zostać uwzględnione w ramach pierwszego etapu tego badania, przy czym wykonujący nakaz organ sądowy nie jest związany wnioskami zawartymi w tym sprawozdaniu.
- 126 W konsekwencji na pytanie czwarte lit. a) i b) należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w związku z art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji, w której osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania, podnosi, iż w następstwie przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego będzie narażona na ryzyko osądzenia przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, istnienie sprawozdania WGAD niedotyczącego bezpośrednio sytuacji tej osoby nie może samo w sobie uzasadniać odmowy wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy, lecz takie sprawozdanie, pośród innych informacji, może natomiast zostać uwzględnione przez ten organ sądowy w celu dokonania oceny istnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa tego państwa członkowskiego lub nieprawidłowości mających wpływ na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy ta osoba.

W przedmiocie pytania szóstego

- 127 Na wstępie należy zauważyć, że pytanie szóste dotyczy możliwości odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na tej podstawie, że albo wydający nakaz organ sądowy nie ma właściwości do wydania tego europejskiego nakazu aresztowania, albo że osoba wskazana w tym nakazie, po jej przekazaniu do wydającego nakaz państwa członkowskiego, będzie narażona na ryzyko osądzenia przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie.

- 128 Ponieważ z odpowiedzi udzielonej na pytanie trzecie wynika, że pierwsza z tych dwóch podstaw nie może w żadnym razie uzasadniać odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, należy zbadać pytanie szóste wyłącznie w zakresie, w jakim dotyczy ono drugiej z tych podstaw.
- 129 W związku z tym należy uznać, że poprzez to pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy odmówił, bez zwrócenia się do wydającego nakaz organu sądowego o informacje uzupełniające, wykonania europejskiego nakazu aresztowania na tej podstawie, że osoba wskazana w tym nakazie może, w następstwie przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego, zostać osądzona przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie.
- 130 Artykuł 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584 przewiduje, że jeżeli wykonujący nakaz organ sądowy uzna informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających.
- 131 Z orzecznictwa Trybunału wynika ponadto, że w szczególności w celu zapewnienia, by funkcjonowanie europejskiego nakazu aresztowania nie zostało sparaliżowane, wyrażony w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy TUE obowiązek lojalnej współpracy powinien przyświecać dialogowi między wydającymi nakaz organami sądowymi a wykonującymi nakaz organami sądowymi. Z zasady lojalnej współpracy wynika zwłaszcza, że państwa członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z traktatów [wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 132 W tym kontekście wydające nakaz organy sądowe i organy go wykonujące powinny – w celu zapewnienia skutecznej współpracy w sprawach karnych – w pełni korzystać z instrumentów przewidzianych między innymi w art. 8 ust. 1 i art. 15 decyzji ramowej 2002/584, aby wzmacniać wzajemne zaufanie leżące u podstaw tej współpracy [zob. podobnie wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 133 W tym kontekście należy przypomnieć, że, jak wynika z pkt 107 niniejszego wyroku, odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania – na tej podstawie, że osoba, której nakaz dotyczy, może, w następstwie przekazania jej wydającemu nakaz państwu członkowskiemu, zostać osądzona przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, – wykonujący nakaz organ sądowy może jedynie pod warunkiem, w szczególności, że ów wykonujący nakaz organ sądowy stwierdził, iż w świetle zasad dotyczących właściwości i procedur sądowych mających zastosowanie w tymże państwie członkowskim brak właściwości sądu, który prawdopodobnie będzie rozpoznawał sprawę tej osoby w rzeczonym państwie członkowskim, jest oczywisty.
- 134 Ponieważ takie stwierdzenie opiera się w sposób nieunikniony na analizie prawa wydającego nakaz państwa członkowskiego, wykonujący nakaz organ sądowy nie może, nie naruszając zasady lojalnej współpracy, dokonać tego stwierdzenia bez uprzedniego zwrócenia się do wydającego nakaz organu sądowego o informacje dotyczące tych zasad.

135 Należy jednak podkreślić, że z odpowiedzi udzielonej na pytanie czwarte lit. c) wynika, iż taki wniosek nie jest uzasadniony, w przypadku gdy wykonujący nakaz organ sądowy uważa, że nie posiada obiektywnych, wiarygodnych, dokładnych i należycie zaktualizowanych informacji pozwalających na wykazanie istnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa tego państwa członkowskiego lub nieprawidłowości wpływających na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy zainteresowany. W takim wypadku wspomniany organ sądowy nie może bowiem odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania w oparciu o oczywisty brak właściwości sądu, który prawdopodobnie będzie sądził tę osobę.

136 W konsekwencji na pytanie szóste należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy odmówił, bez zwrócenia się do wydającego nakaz organu sądowego o informacje uzupełniające, wykonania europejskiego nakazu aresztowania z tego powodu, że osoba wskazana w tym nakazie może, w następstwie przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego, zostać osądzona przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie.

W przedmiocie pytania siódmego

137 Sąd odsyłający uściśla, że o udzielenie odpowiedzi na pytanie siódme zwraca się na wypadek, gdyby z odpowiedzi na pytania od pierwszego do szóstego wynikało, że w okolicznościach sprawy w postępowaniu głównym decyzja ramowa 2002/584 stoi na przeszkodzie odmowie przekazania osoby z powodów wskazanych w tych pytaniach.

138 Ponieważ art. 267 TFUE nie upoważnia Trybunału do stosowania przepisów prawa Unii do określonego przypadku (zob. podobnie wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Bouygues travaux publics i in., C-17/19, EU:C:2020:379, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo), na pytanie siódme należy w każdym razie odpowiedzieć, bez uszczerbku dla dokonanej przez właściwe sądy oceny możliwości wykonania europejskich nakazów aresztowania wydanych przez sąd odsyłający w sprawie w postępowaniu głównym.

139 Poprzez pytanie siódme sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy decyzję ramową 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie wydaniu kilku kolejnych europejskich nakazów aresztowania przeciwko osobie, której dotyczy nakaz, w celu uzyskania jej przekazania przez państwo członkowskie po odmowie wykonania przez to państwo członkowskie pierwszego europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego tej osoby.

140 W tym względzie należy na wstępie zauważyć, że żaden przepis decyzji ramowej 2002/584 nie wyklucza wydania kilku kolejnych europejskich nakazów aresztowania przeciwko danej osobie, w tym gdy odmówiono wykonania pierwszego europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego tej osoby.

141 Ponadto takie wydanie może okazać się konieczne – w szczególności gdy wyeliminowano okoliczności stanowiące przeszkodę w wykonaniu poprzedniego europejskiego nakazu aresztowania lub gdy decyzja o odmowie wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania nie była zgodna z prawem Unii – w celu przeprowadzenia procedury przekazania osoby, której dotyczy nakaz, i w ten sposób, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 137 opinii, wspierania realizacji celu tej decyzji ramowej polegającego na zwalczaniu bezkarności.

- 142 Natomiast, po pierwsze, z orzecznictwa Trybunału wynika, że wydanie europejskiego nakazu aresztowania, którego wykonanie prowadziłoby do naruszenia art. 47 karty praw podstawowych i którego wykonania wykonujący nakaz organ sądowy powinien – w warunkach określonych w utrwalonym orzecznictwie Trybunału – odmówić, nie jest zgodne z zasadami wzajemnego zaufania i lojalnej współpracy (zob. analogicznie wyrok z dnia 11 listopada 2021 r., Gavanozov II, C-852/19, EU:C:2021:902, pkt 60).
- 143 W związku z tym wydający nakaz organ sądowy nie może, w braku zmiany okoliczności, wydać nowego europejskiego nakazu aresztowania przeciwko danej osobie po odmowie ze strony wykonującego nakaz organu sądowego wykonania poprzedniego europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko tej osobie, zgodnie z wymogami ciążącymi na nim na podstawie art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 w związku z art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych.
- 144 Po drugie, skoro – jak wskazano w pkt 54 niniejszego wyroku – wydanie europejskiego nakazu aresztowania może skutkować zatrzymaniem osoby, której nakaz dotyczy, a tym samym może naruszać jej wolność osobistą, do organu sądowego zamierzającego wydać europejski nakaz aresztowania należy zbadanie, czy w świetle szczególnych okoliczności danego przypadku wydanie to ma charakter proporcjonalny [zob. podobnie wyroki: z dnia 27 maja 2019 r., PF (Prokurator generalny Litwy), C-509/18, EU:C:2019:457, pkt 49; z dnia 13 stycznia 2021 r., MM, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, pkt 64].
- 145 W ramach takiego badania wspomniany organ sądowy powinien w szczególności uwzględnić charakter i wagę przestępstwa, za które ścigana jest osoba, której dotyczy nakaz, konsekwencje dla tej osoby uprzednio wydanego wobec niej europejskiego nakazu aresztowania lub europejskich nakazów aresztowania, a także perspektywy wykonania ewentualnego nowego europejskiego nakazu aresztowania.
- 146 W świetle powyższych rozważań na pytanie siódme należy udzielić następującej odpowiedzi: decyzję ramową 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie wydaniu kilku kolejnych europejskich nakazów aresztowania przeciwko osobie, której dotyczy nakaz, w celu uzyskania jej przekazania przez państwo członkowskie po odmowie wykonania przez to państwo członkowskie pierwszego europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego tej osoby, o ile wykonanie nowego europejskiego nakazu aresztowania nie prowadziłoby do naruszenia art. 1 ust. 3 tej decyzji ramowej, a wydanie tego nowego europejskiego nakazu aresztowania ma charakter proporcjonalny.

W przedmiocie kosztów

- 147 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) Decyzję ramową Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienioną decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r.,

należy interpretować w ten sposób, że:

wykonujący nakaz organ sądowy nie jest uprawniony do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania w oparciu o podstawę odmowy wykonania wynikającą nie z decyzji ramowej 2002/584 ze zmianami, lecz jedynie z prawa państwa członkowskiego wykonującego nakaz. Natomiast wspomniany organ sądowy może stosować przepis krajowy przewidujący, że odmawia się wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli wykonanie to prowadziłoby do naruszenia prawa podstawowego ustanowionego w prawie Unii, pod warunkiem że zakres tego przepisu nie wykracza poza zakres art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 ze zmianami zgodnie z jego wykładnią dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

- 2) Artykuł 1 ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, zmienionej decyzją ramową 2009/299,

należy interpretować w ten sposób, że:

wykonujący nakaz organ sądowy nie może sprawdzać, czy europejski nakaz aresztowania został wydany przez organ sądowy właściwy w tym celu, i odmówić wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli uzna, że tak nie jest.

- 3) Artykuł 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, zmienionej decyzją ramową 2009/299, w związku z art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

należy interpretować w ten sposób, że:

wykonujący nakaz organ sądowy, który powinien podjąć decyzję w przedmiocie przekazania osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania, nie może odmówić wykonania tego nakazu na tej podstawie, że w następstwie przekazania tej osoby do państwa członkowskiego wydającego nakaz będzie ona narażona na ryzyko osądzenia przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, chyba że:

- po pierwsze, ów organ sądowy posiada obiektywne, wiarygodne, dokładne i należycie zaktualizowane informacje świadczące o istnieniu systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego lub nieprawidłowości wpływających na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy zainteresowany, w kontekście wymogu sądu ustanowionego na mocy ustawy, które to nieprawidłowości oznaczają, że zainteresowane jednostki są generalnie pozbawione w tym państwie członkowskim skutecznego środka prawnego umożliwiającego kontrolę właściwości sądu karnego, który ma orzekać w ich sprawie, oraz

- po drugie, wspomniany organ sądowy stwierdzi, że w szczególnych okolicznościach danej sprawy istnieją poważne i sprawdzone podstawy, by uznać – biorąc pod uwagę w szczególności przedstawione przez osobę wskazaną w tym europejskim nakazie aresztowania informacje dotyczące jej sytuacji osobistej, charakteru przestępstwa, w odniesieniu do którego toczy się wobec niej postępowanie karne, kontekstu faktycznego, w który wpisuje się ten europejski nakaz aresztowania, lub każdej innej istotnej okoliczności – że sąd, który prawdopodobnie będzie orzekał w postępowaniu prowadzonym przeciwko tej osobie w państwie członkowskim wydającym nakaz, w sposób oczywisty nie ma właściwości w tym zakresie.

Okoliczność, że zainteresowana osoba mogła powołać się przed sądami wydającego nakaz państwa członkowskiego na swoje prawa podstawowe w celu zakwestionowania właściwości wydającego nakaz organu sądowego oraz dotyczącego jej europejskiego nakazu aresztowania, nie ma w tym względzie decydującego znaczenia.

- 4) Artykuł 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, zmienionej decyzją ramową 2009/299, w związku z art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych

należy interpretować w ten sposób, że:

w sytuacji, w której osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania podnosi, iż w następstwie przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego będzie narażona na ryzyko osądzenia przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie, istnienie sprawozdania Grupy Roboczej ds. Arbitralnych Zatrzymań nie dotyczącego bezpośrednio sytuacji tej osoby nie może samo w sobie uzasadniać odmowy wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy, lecz takie sprawozdanie, pośród innych informacji, może natomiast zostać uwzględnione przez ten organ sądowy, w celu dokonania oceny istnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu sądownictwa tego państwa członkowskiego lub nieprawidłowości mających wpływ na ochronę sądową obiektywnie możliwej do zidentyfikowania grupy osób, do której należy ta osoba.

- 5) Artykuł 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, zmienionej decyzją ramową 2009/299,

należy interpretować w ten sposób, że:

stoi on na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy odmówił, bez zwrócenia się do wydającego nakaz organu sądowego o informacje uzupełniające, wykonania europejskiego nakazu aresztowania na tej podstawie, że osoba wskazana w tym nakazie może w następstwie przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego zostać osądzona przez sąd nieposiadający właściwości w tym zakresie.

- 6) Decyzję ramową 2002/584, zmienioną decyzją ramową 2009/299,

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi ona na przeszkodzie wydaniu kilku kolejnych europejskich nakazów aresztowania przeciwko osobie, której dotyczy nakaz, w celu uzyskania jej przekazania przez państwo członkowskie po odmowie wykonania przez to państwo członkowskie pierwszego europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego tej osoby, o ile wykonanie

nowego europejskiego nakazu aresztowania nie prowadziłyby do naruszenia art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 ze zmianami, a wydanie tego nowego europejskiego nakazu aresztowania ma charakter proporcjonalny.

Podpisy